

Universiteti i Prishtinës

Fakulteti i Inxhinierisë Elektrike dhe Kompjuterike

Lënda: Programimi në Internet

Java 1: Hyrje në konceptet themelore të PHP-së

Çka është PHP?

PHP – është gjuhë skriptuese e cila ekzekutohet në anën e serverit (server-side)

PHP – qëndron për **PHP: Hypertext Preprocessor**

PHP – është skriptuese nga ana e serverit, sikurse ASP

PHP- përkrahin shumë sisteme të menaxhimit të bazave të të dhënave (MySQL, Informix, Oracle, Sybase, Solid,

PostgreSQL, Generic ODBC, etj.)

PHP-është një softuer open source

PHP-është pa para për tu shkarkuar dhe për tu përdorur

Fajllat PHP?

PHP fajllat mund të përmbajnë tekst, HTML tag-e dhe skripta

PHP fajllat nga browser-et shfaqen si HTML

PHP fajllat përfundojnë me **“.php”, “.php3”, ose “.phtml”**

Pse PHP?

PHP ekzekutohet në platforma të ndryshme (Windows, Linux, Unix, etj.)

PHP është kompatibil pothuajse me të gjithë serverët që përdoren sot (Apache, IIS, etj.)

PHP është ‘free’ për tu shkarkuar (<http://www.php.net>)

PHP është e lehtë për tu mësuar dhe ekzekutuar në anën e serverit.

A v a n t a z h e t e PHP?

Disa nga konkurrentet kryesore të PHP-së janë: **Perl, Microsoft ASP.NET, JavaServer Pages (JSP), dhe ColdFusion.**

Në krahasim me këto produkte PHP-ja ka shumë të mira përfshirë:

- Performancë të lartë
- Lidhje me sisteme të ndryshme për menaxhimin e bazave të të dhënave
- Çmimi i ulët
- E lehtë për tu mësuar dhe shfrytëzuar
- Përkrah orientimin në objekte
- Transportueshmëri
- Disponueshmeria e source kodit
- Disponueshmeria e përkrahjes

Ushtrimi 1: Të definohen elementet bazë të PHP-së, si sintaksa themelore, variablat si dhe manipulimi me variabla.

```
<?php
echo "Pershendetje!";
?>
```

```
<?php
//phpinfo();
?>
```

```
<?php
//Case in-sensitivity
ECHO "Pershendetje!<br>";
echo "Pershendetje!<br>";
EcHo "Pershendetje!<br>";
?>
```

```
<?php
$ngjyra="verdhe";
echo "Lapsi ka ngjyre te " . $ngjyra . "<br>";
echo "Lapsi ka ngjyre te " . $NGJYRA . "<br>";
echo "Lapsi ka ngjyre te " . $ngjYRA . "<br>";
?>
```

Ushtrimi 2: a) Të përdoren php variablat për llogaritje të tjeshtë, b) Të bëhet dallimi i përdorimit të variablave **lokale** dhe **globale** në php, c) Shembull i qasjes në variabla me **GLOBAL** arrays, d) Përdorimi dhe ruajtja e vlerës së variablave edhe pas përfundimit të ekzekutimit në funksion (përdorimi i **static** variablave)

```
a) <?php
$x=5;
$y=6;
$z=$x+$y;
$v=$x*$y;
$w=$x/$y;
echo $z;
echo "<br>";
echo $v;
echo "<br>";
echo $w;
?>
```

```
<?php
$x=10;
$y=6;

echo ($x + $y);
echo "<br>";
```

```
echo ($x - $y);  
echo "<br>";  
echo ($x * $y);  
echo "<br>";  
echo ($x / $y);  
echo "<br>";  
echo ($x % $y);  
?>
```

b)

```
<?php  
$x=5; // global scope
```

```
function myTest()  
{  
    $y=10; // local scope  
    echo "<p>Test variablat brenda funksionit:<p>";  
    echo "Variabla x eshte: $x";  
    echo "<br>";  
    echo "Variabla y eshte: $y";  
}
```

```
myTest();
```

```
echo "<p>Test variablat jashte funksionit:<p>";  
echo "Variabla x eshte: $x";  
echo "<br>";  
echo "Variabla y eshte: $y";  
?>
```

```
-----  
<?php  
$x=5;  
$y=10;
```

```
function myTest1()  
{  
    global $x,$y;  
    $y=$x+$y;  
}
```

```
myTest1();  
echo $y; // outputs 15  
?>
```

c)

```
<!--Qasje ne Variabla me GLOBAL arrays-->  
<?php  
$x=5;
```

```
$y=10;

function myTest2()
{
$GLOBALS['y']=$GLOBALS['x']+$GLOBALS['y'];
}

myTest2();
echo $y; // outputs 15
?>

d)
<?php
function myTest3()
{
static $x=0;
echo $x;
$x++;
}

myTest3();
myTest3();
myTest3();

?>
</body>
</html>
```

Ushtrimi 3: a) Të përdoret funksioni `var_dump()` i cili kthen tipin e të dhënave dhe vlerën për numra të caktuar.

b) Të përdoret `var_dump()` për numrat me presje dhjetore.

```
a)
<?php
$x = 5985;
var_dump($x);
echo "<br>";
$x = -345; // numrat negativ
var_dump($x);
echo "<br>";
$x = 0x8C; // numrat hexadecimal
var_dump($x);
echo "<br>";
$x = 047; // numrat oktal
var_dump($x);
echo "<br>";
?>
```

b)

```
<?php
$x = 10.365;
var_dump($x);
echo "<br>";
$x = 2.4e3;
var_dump($x);
echo "<br>";
$x = 8E-5;
var_dump($x);
echo "<br>";
echo "<br>";
?>
```

```
<?php
$cars=array("Volvo","BMW","Toyota");
var_dump($cars);
echo "<br>";
?>
```

Ushtrimi 4: Të krijohet një klasë e thjeshtë dhe një funksion i thjeshtë nga i cili përcaktohet ngjyra e një objekti (në rastin tonë p.sh. vetura)

```
<?php
class Vetura
{
    var $ngjyra;
    function Vetura($ngjyra="gjelber")
    {
        $this->ngjyra = $ngjyra;
    }
    function cfare_ngjyre()
    {
        return $this->ngjyra;
    }
}

function printo_var($obj)
{
    foreach (get_object_vars($obj) as $prop => $val)
    {
        echo "\t$prop = $val\n";
    }
}

echo "<br>";
// instantizimi i nje objekti
$minivetura = new Vetura("bardhe");
echo "<br>";
```

```
// tregimi i vetive te vetures mini
echo "\minivetura: Vetite\n";
printo_var($minivetura);
echo "<br>";
echo "<br>";
?>
```

Ushtrimi 5: Përdorimi i disa string funksioneve me kryesore për të vërejtur ndikimin e tyre.

```
<?php
echo strlen("Pershendetje tung!");
echo "<br>";
echo "<br>";
?>
```

```
<?php
echo strpos("Pershendetje tung!","tung");
echo "<br>";
echo "<br>";
?>
```

```
<?php
$str = addslashes("Pershendetje Tung!","T");
echo($str);
echo "<br>";
echo "<br>";
```

```
$str = "Miresevini ne faqen time Personale!";
echo $str."<br>";
echo addslashes($str,'A..Z')."<br>";
echo addslashes($str,'a..z')."<br>";
echo addslashes($str,'a..g');
echo "<br>";
echo "<br>";
```

```
?>
```

```
<?php
$str = "Pershendetje!\n\n";
echo $str;
echo chop($str);
echo "<br>";
echo "<br>";
?>
```

```
<?php
$str = 'nje,dy,tre,kater';
```

```
// zero limit
print_r(explode(',', $str, 0));

// positive limit
print_r(explode(',', $str, 2));

// negative limit
print_r(explode(',', $str, -1));
echo "<br>";
echo "<br>";
?>

<?php
$find = array("Pershendetje", "tung");
$replace = array("B");
$arr = array("Pershendetje", "tung", "!");
print_r(str_replace($find, $replace, $arr));
?>

</body>
</html>
```

Ushtrimi 6: Definimi dhe përdorimi i konstanteve në PHP. a) dallimi në mes të përdorimit të parametrave të tretë (true, false) për të dhënë kuptim për case – (in)sensitive. b) Përdorimi i konstanteve dhe vërtetimi se ato nuk mund të ndryshohen pasi që të përdoren njëherë.

```
a)
<?php
// define a case-insensitive constant
define("TUNG", "Mireseerdhet ne ushtrime!", true);
echo TUNG;
echo "<br>";
// will also output the value of the constant
echo tung;
?>

b)
<?php
define("Cmimi_PC", 750);
define("Cmimi_Printer", 125.5);
define("Cmimi_HD", 75.05);
define("Cmimi_PC", 25); /*nuk mund të ndërrohet vlera e const Cmimi_PC */
echo "<br>";
echo "<br>";

echo "PC ". Cmimi_PC . "<br />";
echo "Printer ". Cmimi_Printer . "<br />";
echo "HD ". Cmimi_HD . "<br />";
```

```
echo "<br>";  
?>
```

Ushtrimi 7: Përdorimi i operatorëve të shoqërimit në PHP. b) Përdorimi i i operatorëve të bashkimit, c) Aplikimi i inkrementit dhe dekrementit në PHP variablat, d) përdorimi i operatorëve krahasues, e) përdorimi i operatorëve në Array.

<!--//OPERATORET-->

```
<?php  
$x=10;  
$y=6;  
  
echo ($x + $y);  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo ($x - $y);  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo ($x * $y);  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo ($x / $y);  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
echo ($x % $y);  
?>
```

b) <!--//assignment operatore
-->

```
<?php  
$x=10;  
echo $x;  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
$y=20;  
$y += 100;  
echo $y;  
echo "<br>";  
echo "<br>";  
$z=50;  
$z -= 25;  
echo $z;  
echo "<br>";
```



```
echo "<br>";
$i=5;
$i *= 6;
echo $i;
echo "<br>";
echo "<br>";
$j=10;
$j /= 5;
echo $j;
echo "<br>";
echo "<br>";
$k=15;
$k %= 4;
echo $k;
echo "<br>";
echo "<br>";
?>
```

c) <!--//string operatoret e bashkimit-->

```
<?php
$a = "Hello";
$b = $a . " world!";
echo $b; // outputs Pershendetje!
echo "<br>";
echo "<br>";
```

```
$x="Hello";
$x .= " world!";
echo $x; // outputs Pershendetje!
echo "<br>";echo "<br>";
?>
```

d) <!--//inkrementi dhe dekrementi-->

```
<?php
$x=10;
echo ++$x;
echo "<br>";
echo "<br>";
```

```
$y=10;
echo $y++;
echo "<br>";
echo "<br>";
```

```
$z=5;
echo --$z;
```

```
echo "<br>";
echo "<br>";
$i=5;
echo $i--;
echo "<br>";echo "<br>";
?>
```

d) <!--//php operatoret krahasues-->

```
<?php
$x=100;
$y="100";

var_dump($x == $y); // returns true because values are equal
echo "<br>";
echo "<br>";
var_dump($x === $y); // returns false because types are not equal
echo "<br>";
echo "<br>";
var_dump($x != $y); // returns false because values are equal
echo "<br>";
echo "<br>";
var_dump($x !== $y); // returns true because types are not equal
echo "<br>";
echo "<br>";
```

```
$a=50;
$b=90;
```

```
var_dump($a > $b);
echo "<br>";
echo "<br>";
var_dump($a < $b);
?>
```

e) <!--//PHP array operatoret-->

```
<?php
$x = array("a" => "red", "b" => "green");
$y = array("c" => "blue", "d" => "yellow");
$z = $x + $y; // union of $x and $y
var_dump($z);
echo "<br>";
var_dump($x == $y);echo "<br>";
var_dump($x === $y);echo "<br>";
var_dump($x != $y);echo "<br>";
var_dump($x <> $y);echo "<br>";
var_dump($x !== $y);echo "<br>";echo "<br>";
```

```
?>
```

```
</body>
```

```
</html>
```

Ushtrimi 8: Të merren dy data të caktuara dhe pastaj të gjindet diferenca në mes të atyre datave në vite, muaj dhe dite, duke shfrytëzuar funksione dhe parametra të PHP-së.

Ushtrimi 9: Të shkruhet funksioni në PHP i cili bën shkrimin e të gjitha shkronjave prej a deri ne zh.

Ushtrimi 10: Të shkruhet funksioni në PHP i cili i largon të gjitha karakteret përveç: a-z A-Z 0-9 or " "

Ushtrimi 11: Të shkruhet PHP skripta e cila e gjen karakterin e parë dhe pozitën e tij që është ndryshe në mes të dy stringjeve me gjatësi të barabartë.